

BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics

~les quatre barres~



núm 44 any 1989

BUTLLETÍ
DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL CATALANA
ALS PAÏSOS NÒRDICS
LES QUATRE BARRES

Publicació (Tidskrift)	:	ISSN 0349-6120
Editor (Utgivare)	:	Les Quatre Barres Humlegårdsgatan 17 2tr ög 114 46 Stockholm Suècia
Compte Corrent Postal (Postgirokonton)	:	970916-3 Stockholm
Editor responsable (Ansvarig utgivare)	:	Ramon Cavaller
Cap de redacció (Redaktör)	:	Bodil Ceballos
Disseny (Lay-out)	:	Jordi Bota
Impressió (Tryckning)	:	Trycksam AB, Gävle
Subscripció anual (4 números)	:	Països Nòrdics, 45 corones Altres països, 55 corones
Årsprenumeration (4 nummer)	:	Norden, 45 kronor andra länder, 55 kronor
Quota socis de Les Quatre Barres	:	95 corones (Butlletí inclòs) quota familiar 125 corones
Medlemsavgift föreningen Les Quatre Barres	:	95 kronor (med Butlletí) familj 125 kronor

oooo000oooo

SUMARI 4/1989 - núm./ nr. 44, any XII (årgång 12)

Editorial.....	3
Notícies.....	4
Kulturella Nyheter.....	6
La censura torna a l'estat Espanyol.....	11
De retorn a Estònia.....	14
El Dramaten a Barcelona.....	18
Converses Baleàriques XVI.....	21
Catalunya vol Comité Olímpic propi.....	22
Retalls.....	28

Portada: Fotografia d'Albert Bertrana, president de l'ADOC.

EDITORIAL

Aquest any 1989 ha estat una fita en la difusió de la nostra cultura. Tot gràcies al govern de la Generalitat de Catalunya amb la manifestació "Katalansk vår".

Esperem que el Govern Balear i la Generalitat Valenciana s'animin i organitzin actes semblants. Hem de pensar que gran part de suecs visiten les nostres terres.

Per altra banda volem desitjar als socis de Les Quatre Barres uns molts anys en motiu de Nadal i de Cap d'Any.



Felicitació de Nadal 1957. Buri i aigüetinta de Jaume Pla.

NOTÍCIES

El nostre soci Carles Gisbert prepara un curs d'informàtica per a principiants que començarà el gener o febrer de 1990, durarà un cap de setmana i el local serà a les seves oficines. Hi col·laborarà com a ajudant Marta Bergström.

Els socis que n'estiguin interessats que prenguin contacte amb Joan C. Cebrian, tel: 08 - 93 43 07.

*

El consell directiu s'ha reunit el 24 de setembre i el 29 d'octubre. Les actes les té el secretari a disposició de qui les vulgui mirar.

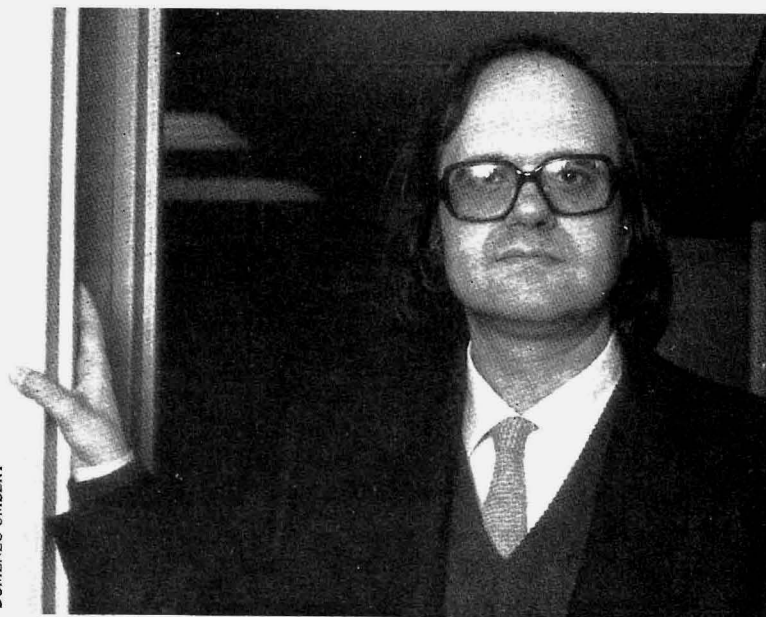
El dia 3 de desembre es farà una altra reunió i es convidarà els nous socis de 1989.

*

El dia 12 de novembre a Östermalm föreningsrad ens vam reunir alguns membres de Les Quatre Barres per escoltar la dissertació de Hakan Martin Rahm del Ministeri de Sanitat i de Göran Sandler de l'Administració de Seguretat Social que portava per títol "Què suposa l'acord sobre Seguretat Social entre Suècia i Espanya".

Després de l'animat "Precs i preguntes" es va servir cafè, vi dolç i panellets i vam aprofitar per celebrar la festa de Tots Sants.

*



DOMÈNEC UMBERT

El poeta i crític Pere Gimferrer.

El dia 25 de setembre va tenir lloc a la universitat d'Estocolm una conferència pel poeta i crític Pere Gimferrer amb el títol "Itinerario de un escritor". Va ser organitzada pel departament de llengües romàniques de dita universitat.

*

El dia 15 de novembre en el seminari de fonètica de la Universitat d'Estocolm va tenir lloc una conferència sobre parla espontània en català i en castellà per Dolors Poch-Olivé, Cristina Benesey i Maria Machuca, les tres de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Gràcies a Diana Krull, s'estan intensificant les col·laboracions entre les universitats d'Estocolm i de Barcelona.

Allmänt

NÄR KUNGEN OSKAR II besökte Barcelona i slutet av 1800-talet bevistade han bl a en operaföreställning i den berömda Teatre del Liceu, de Katalanska Ländernas och Spaniens äldsta operahus. I år, ungefär ett sekel senare, har den katalanska huvudstaden åter fått besök av Sveriges kung. Men denna gång gällde intresset, både från katalanskt och svenskt håll, först och främst svenska företag i Katalonien.

La Generalitat, den katalanska autonoma regeringen som återupprättades för tio år sedan, har satsat hårt på att locka utländska investerare till landet. I Katalonien finns för närvarande 63 företag med svenskt kapital, bl a Asea Brown Boveri (ABB), Elektrolux och Pharmacia.

Katalonien importerade 1987 svenska produkter för 1,4 miljarder kronor, främst fordon och maskiner (40%) samt trä och papper (14%). Exporten till Sverige var samma år 600 miljoner kronor, bl a textilier (36%), maskiner och elektriska apparater (20%), samt vin och sprit (12%).

Under sin två dagar långa vistelse i Katalonien, invigde kung Carl XVI Gustav och drottning Silvia ett nytt och större svenskt konsulat i Barcelona samt företaget Pharmacias nya anläggningar. Kungen besåg också ABB:s nya fabrik för industrirobotar utanför Barcelona, medan drottning Silvia besökte Skandinaviska Klubben och mötte de barn i Barcelona som läser svenska.

Enligt det svenska konsulatet bor för närvarande cirka 600 svenska medborgare i Katalonien. De flesta är svenska kvinnor som gift sig med katalaner.

Ungefär samtidigt med det kungliga besöket visade man svenska filmer inom ramen för den pågående Filmfestivalen i Sitges söder om Barcelona.

*

Böcker

OM NÅGON I SVERIGE undrar vad katalanskan är för ett språk och tittar t ex i en av de nyaste lexikonerna, Esseltes "Stora ordbok", kommer hon eller han att bli ordentligt vilseledd. Den kom ut så sent som 1986 och anger att den är "utarbetat vid Språkdata, Göteborgs universitet", samt att "manuskriptet är genomgången av Svenska Språknämnden". Dessutom skryter man med flera fil. dr., fil. mag., professorer mm bland medarbetarna. Trots det finner man under uppslagsordet "katalanska": "*Typ av spanska som talas i Katalonien med Barcelona som huvudort, delvis ett självständigt språk!*"

Ett språk som har funnits i över åtta hundra år – vilket framgick av vårens utställning om katalansk litteratur på Kungliga Biblioteket i Stockholm – är alltså enligt dessa "experter" en "typ av spanska". Med samma måttstock skulle danskan kunna vara en "typ av svenska" eftersom språken har stora likheter (större än mellan katalanska och spanska)!

*

PÅ ÅRETS BOKMÄSSA I FRANKFURT visade Institució de les Lletres Catalanes – en stiftelse för katalansk litteratur, med stöd av Kataloniens autonoma regering – nutida översättningar till andra språk av 100 katalanska böcker. Utställningen, kallad *Catalan Literature Overseas* syftade till att uppmuntra utländska förläggare till att översätta och ge ut katalansk litteratur. Under mässan presenterades även det tredje numret av tidskriften *Catalan Writing* som kommer ut två gånger om året och distribueras i utlandet till förläggare och litterära agenter. Detta nummer av *Catalan Writing* innehåller artiklar om författarna Xavier Benguerel och Montserrat Roig samt poeterna Carles Riba och Pere Gimferrer.

Katalansk litteratur översätts mest till engelska, följt av franska, spanska och holländska.

*

TV

TVÅ NYA TV-KANALER på det egna språket startades i somras i de Katalanska Länderna. "Canal 33", den katalanska televisionens andra kanal, började sända den 11 september. Den ska först och främst vara ägnad åt kultur och sport, och kommer att sända ca 38 timmar i veckan.

En månad senare startade den autonoma regeringen i regionen Valencia en egen TV-kanal, "Canal 9" ("nio" betyder även "ny" på katalanska), som kommer att sända 45 timmar i veckan. Turerna kring kanalens sändningsfrekvens i etern skapade dock redan före starten stora spänningar mellan en stor del av befolkningen i området och myndigheterna. Anledningen var att centralregeringen bestämde att det nya TV-programmet skulle sända genom samma kanal som valencianerna redan använde för mottagningen av TV3 (den katalanska TV-kanalen) som följaktligen då inte skulle kunna ses.

Men att valencianerna överhuvudtaget nu såg TV3 berodde på befolkningens eget initiativ. År 1986, då det inte fanns någon kanal på det egna språket i området och inte heller några planer på att starta en sådan, hade befolkningen börjat samla pengar för att betala de nödvändiga TV-länkarna ur egen ficka. Därför ansågs nu myndigheternas åtgärd som en ren konfiskation. Bland förklaringarna fick man från kommunikationsministeriet plötsligt höra att den nya kanalens sändningsfrekvens användes "olagligt" av TV3.

Tidnigarna har sedan skrivit att det var styrelsen för den valencianska kanalen som krävde att TV3:s sändningsfrekvens i området skulle användas för den egna TV-stationen. Den autonoma regeringen i Valencia, där socialisterna, liksom i centralregeringen, har makten, skulle sedan ha framfört dessa krav i Madrid. Genom ett sådant byte, var det tänkt, skulle "Canal 9" direkt få de två miljoner tittare som TV3 redan hade i Valencia-regionen. Detta har tolkats som ett uttryck för dåligt självförtroende bland de ansvariga på "Canal 9", vad det gäller deras förmåga att konkurrera med TV3.



Myndigheterna inspekterar valencianska televisionens nya lokaler.

Ett intressant sammanträffande är att centralregeringen, i väntan på "Canal 9":s start, beordrade stängningen av TV-länkarna för TV3 dagen efter att man gett tre privata bolag rätten att sända över hela Spanien på var sin ny reklamfinansierad TV-kanal. Men medan TV-länkarna i Valencia hade betalats av folket självt, som ville ha en TV-kanal på sitt språk, är intressenterna bakom de privata TV-bolagen starka kapitalägare inom spanska och utländska massmedia, som först och främst är intresserade av att tjäna pengar. Och allt detta skedde med en socialistregering vid makten.

Sex veckor senare, den 3 oktober, medan TV-länkarna fortfarande var avstängda och befolkningen protesterade i hela området, undertecknade den spanska regeringen i Luxemburg ett EG-dokument som har kallats "Televisionen utan gränser". Enligt detta kommer man att tillåta att de



Informationsskylt utanför den nya Tv-byggnaden.

olika ländernas TV-kanaler sänder även till andra stater inom den Europeiska Gemenskapen. Medan man hindrar det egna folket att se de kanaler det önskar, tillåter man alltså alla EG:s TV-program att invadera etern!

Sedan en kort tid tillbaka kan man åter se TV3 i stora delar av regionen Valencia. Genom att på egen hand välja fria sändningsfrekvenser, har den kulturella föreningen *Acció Cultural del País Valencià* – som står som ägare av TV-länkarna – kunnat återställa mottagningen på en ny sändningsfrekvens. Detta har dock ännu inte godkänts av Kommunikationsministeriet i Madrid, som beordrade avstängningen av TV-länkarna (och skickade civilgardister för att verkställa den) utan att erbjuda någon ny frekvens istället. Först senare, under trycket från alla protester, har man i Madrid sagt sig vara beredd att "diskutera saken".

Man hade sett fram mot "Canal 9":s start med stort intresse i hela det katalansktalande området. I början av sommaren bildades det i Barcelona en förening med syftet att stödja mottagningen av kanalen i Katalonien. Dock har föreningens arbete skadats av turerna kring avstängningen av TV-länkarna, liksom av omständigheten att en del program – trots löften från "Canal 9":s chef före starten – inte görs på valencianska (den katalanska dialekten som talas i regionen), utan på spanska.

RAMON BOHIGAS

LA CENSURA TORNA A L'ESTAT ESPANYOL

"Aquí hi ha gat amagat", vam pensar, en veure a la televisió sueca les imatges dels passats campionats mundials d'atletisme celebrats a Barcelona. Que estrany que en una competició esportiva la càmera eviti sistemàticament d'enfocar el públic, i de mostrar la pantalla gegant!

Realment "hi havia gat amagat" o, dit d'una altra manera, ens haurem d'acostumar que a l'Estat Espanyol torna a haver-vi censura, per bé que es digui continuament que ara hi ha democràcia i llibertat d'expressió. Les imatges que es van transmetre a Suècia eren de la televisió espanyola. Precisament aquest dia, el 8 de setembre, s'inaugurava la remodelació de l'estadi cara als Jocs Olímpics del 1992 i, per tant, hi havia més motiu que mai per a enfocar les grades, perquè els televidents veiessin el seu aspecte actual. Però als senyors de la TVE no els interessa ensenyar les coses com són. No volen mostrar un públic ple de banderes catalanes, ni una pantalla gegant que té els textos en català. Volen amagar a tothom la nostra llengua i senyera.

El cas és que a Catalunya la gent que no va anar a veure els campionats hagué de conformar-se amb les mateixes imatges que nosaltres. Encara que, a més de "autonomia", tinguem una televisió pròpia, no es va deixar que les càmeres de TV3 entressin a l'estadi. En canvi, cinc televisions estrangeres no van tenir cap problema amb els permisos per a poder-hi ésser i per a transmetre tranquil·lament els campionats.

La policia escapça senyeres

Pitjor va ésser la "censura" a que es va sotmetre al públic. Moltíssima gent portava la senyera, per estendre-la

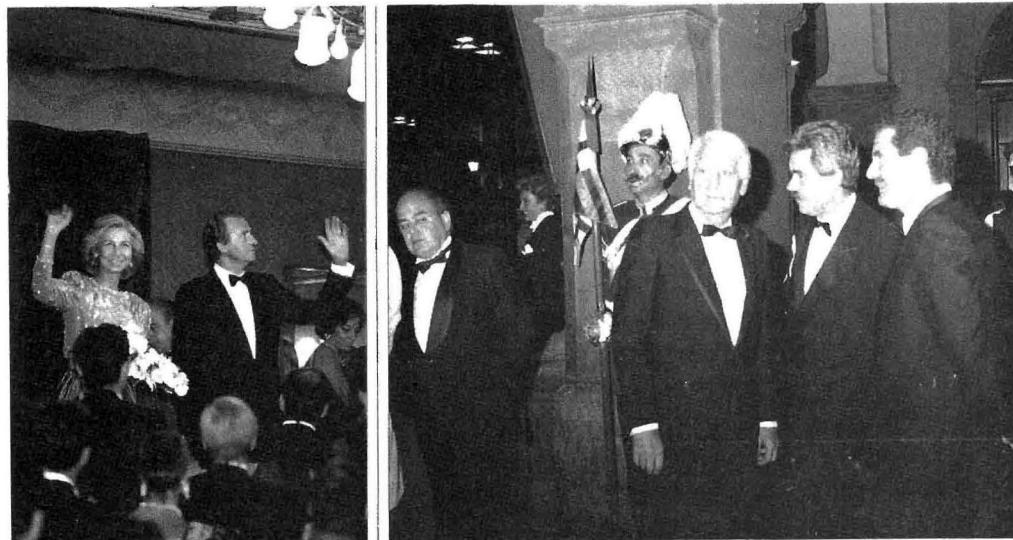
durant les competicions, com és costum. La policia espanyola (no es va permetre que els mossos d'esquadra hi fossin), per "frenar aquest problema" va començar a dir que la bandera catalana "no podia ésser més llarga de 40 cm". Es van confiscar les banderes independentistes. Sota les protestes dels que feien cua per a entrar, que mai havien sentit parlar d'una cosa semblant, es van posar a escapar amb tisores les senyeres que excedien d'aquesta mida. Quan un del públic que era advocat els va dir que això era il·legal, i que la senyera, com la bandera espanyola, era inviolable, li van contestar de males maneres i el van amenaçar. La policia va continuar escurçant senyeres i llençant els trossos a les papereres o per terra.

Abans que l'acte comencés, doncs, molta gent estava indignada. Sota la pluja, van haver d'esperar encara durant una llarga estona l'arribada dels reis d'Espanya, que havien de presidir l'apertura dels campionats.

Xiulada multitudinària

Quan els reis, amb més de mitja hora de retard, finalment van arribar, una gran part del públic -i no solament els independentistes, com era d'esperar-, va descarregar la seva irritació fent una xiulada multitudinària i inacabable. Això la TVE va amagar-ho tan depressa com van poder, desconectant la transmissió. En comptes de la xiulada, va començar a mostrar imatges antigues del mateix estadi, inaugurat per primera vegada l'any 1929 (aquesta part no la van passar aquí a Suècia). Després, grups del públic també van escridassar l'equip espanyol.

A l'endemà la majoria de diaris castellans silenciaven la xiuladissa i l'actuació il·legal de la policia, i tampoc mencionaven la irritació del públic ni la de la premsa i televisió estrangeres. En canvi criticaven la mala organització i, referint-se només a l'escridassada que alguns van fer a l'equip espanyol, estaven indignats pel "mal comportament" del públic català.



Els Reis en el Liceu. Pujol, Semprún, Maragall i Yañez en l'entreacte.

Estrena al Liceu

Unes setmanes més tard, el rei Joan Carles i la reina Sofia tornaven a Barcelona. Havien d'assistir al Teatre del Liceu a l'estrena mundial de l'òpera *Cristóbal Colón* -amb libretto en castellà- del compositor català Lleonard Balada. Al carrer, un ple de gent feia cua en và per a aconseguir entrades. A dins, per contra, la majoria de butaques de general van restar buides durant toda la representació.

Vet ací quina manera més pràctica d'evitar el possible mal comportament d'alguns catalans!

RAMON BOHIGAS

El 19 de setembre de 1989 vaig arribar al port de Tallinn, venint d'Estocolm via Helsinki. Precisament feia prop de 45 anys que jo de nena era en aquell port amb els meus pares, portant baguls, a punt de deixar el país. Retornada a Tallinn la primera impressió era la de sentir-me a casa meva: la gent a tot arreu parlava estonià.

Vaig quedar-me a Tallinn durant vuit dies. Era invitada per l'Associació de Compositors Estonians, i així m'era possible de fer coneixença amb una part de la música estoniana d'avui, també de compositors, actors i pintors. La vida cultural és molt activa, impressiona el nombre d'obres noves i la seva qualitat. Per a mi, que havia deixat el país durant l'era de Stalin, era estrany l'obertura amb que s'expressa tant la gent en el carrer, com els escriptors, i fins la ràdio i la televisió. La gent mira molt sovint la televisió finlandesa, però això avui no és necessari per a rebre notícies honestes del que passa en el món: això també ho dona la televisió estoniana.

Encara que la vida cultural segueix viva, hi pot haver una mica de retard en l'aparició de noves obres degut a que molts artistes i científics ara s'ocupen de la política. Hi ha, per exemple, compositors i escriptors que són ministres o diputats del poble, altres viatgen per diferents parts de la Unió i fan conèixer els nostres problemes i aspiracions. Va ser en el Comitè de Cultura a Tallinn on va començar el moviment per més llibertat nacional i cultural que després es va eixamplar a les altres parts de la Unió Soviètica. Vaig tenir el privilegi de poder assistir a una de les reunions



TALLINN

d'aquest comitè. El que fins ara s'ha aconseguit a Estònia  s impressionant, però al començament aquesta gent havia de tenir un coratge increible. Avui l'estonià  s la llengua oficial de la República, per tot arreu es poden veure banderes blau-negre-blanc de l'Estònia lliure. El que s'escriu o es representa en el teatre ja no és dictat per Moscou, els diputats d'Estònia a Moscou són elegits pel poble i no anomenats des de dalt com fa pocs anys.

Els problemes més seriosos d'ara són l'economia i els conflictes amb la minoria russa. Hi falten coses de cada dia: el sucre, el sabó i detergents, per exemple cal comprar-les amb cupons. Segueix encara l'exportació de productes industrials i agraris d'Estònia a altres parts de la Unió Soviètica, també vénen turistes soviètics que compren els productes de seguida que aquests arriben a les botigues, de manera que els estonians que treballen durant el dia troben els prestatges buits quan vénen a la tarda. Aix  entre altres coses, ha causat que els estonians volen una llei que faci possible que els habitants locals tinguin precedència de comprar productes. Però com a partir de l'any nou hi haurà autonomia econ mica a Estònia les coses poden millorar.

Com que la majoria de gent que ve d'altres parts de la Unió són russos han sorgit conflictes especialment amb ells. Son ells que constitueixen la minoria més gran d'Estònia. A més, els russos són vistos com representants de la força d'ocupació. La principal causa d'irritació és potser el fet que el nombre de russos a Estònia sigui tant alt: els estonians són avui tan sols prop de 61% de la població de la República, mentre que en 1939 eren el 93,3% y de russos el 3%. Estònia, durant la seva independència (1918-1940) va ser un país on la política de minories era una de les més liberals

del món: els alemanys, russos i jueus, per exemple, tenien completa autonomia cultural amb escoles pròpies etc. Fins i tot ara, Estònia és l'única república de la Unió Soviètica on els jueus poden publicar un periòdic propi. El que ara es té contra els russos  s llur gran nombre a Estònia, i es pot pensar que s'han importat tants de russos a Estònia conscientment amb el fi de "russificar" el país.

Tot i aix , passejant pels carrers de Tallinn, se sent molt més l'estonià que el rus. Per a mi era una sorpresa contemplar una ciutat tan bella, especialment la part antiga amb molts edificis del segle XV i encara més antics: murades, torres, forts. Es continua la restauració dels edificis antics, i en molts d'ells hi ha exposicions i concerts. Vaig anar a un concert de música antiga a l'ajuntament, un edifici de l'Edat Mitja. A la bellesa de la ciutat contribueix la molta verdor que hi ha: parcs, avingudes, arbres, bardisses i flors per tot entre les cases.

Hi ha, per cert, parts molt lletges, per exemple els alts habitatges en alguns ravals, també certes zones industrials. La indústria aporta a més el problema de pol luci  que és molt greu en algunes parts d'Estònia. Moscou vol instal lar m s fàbriques, explotar m s mines, els estonians protesten; hi ha un moviment ecologista molt fort.

Es obvi que els estonians estiguin engrescats amb llur país i en llur llengua. Són conscients dels perills, de les dificultats, però no deixen de lluitar. Es reconfortant respirar l'atmosfera de calma i optimisme d'Estònia, avui.

DIANA KRULL, tardor 89



A finals de setembre em van trucar del Dramaten per si podia acompanyar-los a Barcelona a començaments d'octubre. Estaven invitats al Primer Festival Internacional de Tardor de Barcelona, dintre el marc de les Olimpíades Culturals. Van representar l'obra d'Eugene O'Neill "Llarg camí cap a la nit", sota la direcció d'Ingmar Bergman i amb actors tan coneguts com Jarl Kulle, Bibi Andersson, Thommy Berggren i Peter Stormare.

L'obra es va representar cinc dies seguits al teatre Romea. Hi havia una traducció simultània al català a càrrec meu. Això vol dir que tothom quan entrava rebia uns auriculars i podien escoltar-la en català. Jo estava al "galliner" dins d'una cabina d'on podia veure els actors i els escoltava a través d'uns auriculars i anava traduint simultaniament. No vaig tenir més que cinc dies per preparar-me i l'obra és de tres hores i mitja de llargada...

Em va servir de molt l'experiència del meu marit que és director de teatre.

El primer dia, just abans de començar la funció, en apagar-se els llums i en obrir jo el micròfon, creïa gairebé que tot el teatre devia sentir el tic-tac del meu cor. Però una vegada vaig començar tot va anar bé.

L'obra va tenir un extraordinari èxit de públic i de crítica, inclús van esmentar una bona traducció simultània.

Aquesta setmana hem estat invitats una colla del Dramaten a la magnífica casa de Jarl Kulle al costat d'un llac, hi vam celebrar el dia de Sant Martí i vam menjar el "Mårten Gås", l'oca de Sant Martí, típica d'Escània d'on és en Jarl Kulle. L'amfitrió ens va donar les gràcies per l'estada a Barcelona i vam brindar per celebrar la primera vegada que el Dramaten representava una obra "en català".

MARIA DEL CARME DAHLIN

Nous socis:

1988

Marta Bergström ·
Ivarskärsvägen 97
162 45 VÄLLINGBY

Roser Cortès
Wenner-Gren Center
Apt. Ko2
Sveavägen 166
113 46 STOCKHOLM
Tel: 08 - 34 75 17

Angel Massip
Björnstiernas väg 3
175 76 JÄRFÄLLA

José Toledano
Lill Jans plan 5
114 25 STOCKHOLM
Tel: 08 - 20 14 13

Montserrat Vallvé
Bollmoravägen 93
135 46 TYRESÖ

P. I. Wetterström
Pilvägen 36
191 42 SOLLENTUNA

Lisbeth Öhrling
Prästgårdsvägen 16
194 41 UPPLANDS VÄSBY

1989

Sergi i Teresa Ferrer Wenner-Gren Center Apt Kol Sveavägen 166 113 46 STOCKHOLM Tel: 08 - 32 14 94	"Tia" Ulla-Maria Hamsten Valstavägen 54 6tr 195 00 MÄRSTA Tel: 0760 - 175 54
Joan Iborra Suárez Roslagsgatan 26 6tr 113 55 STOCKHOLM	Teresa i Reinhold Kihlberg Riddarvägen 37B 184 51 ÖSTERSKÄR
Roser Muñoz Bonet c/o Solfors Blåsutvägen 13 122 30 ENSKEDE	Rosa Montlló Viaplana Sernandersvägen 16 752 62 UPPSALA
Pau Puig i Scotoni Carrer Vilanova, 5 Monells, Girona SPANIEN	José Sanz Navarro Brännkyrkagatan 66 3tr 117 23 STOCKHOLM Tel: 08 - 58 38 23
Caterina Barceló Korpstigen 42 ltr 197 00 BRO	Sven E A Hovmöller Manhemsvägen 4 191 45 SOLLENTUNA
Charlotta Oljelund Falugatan 18 113 32 STOCKHOLM Tel: 08 - 32 86 89	Barbara Pontonet Eksätravägen 400 nb 127 37 SKÄRHOLMEN

CONVERSES BALEARIQUES XVI

Bep - En català tenim una regla que diu que la paraula que s'usa per preguntar és la mateixa que s'usa per negar, dubtar i condicionar.

Aina - Què vols dir, ara?

Bep - Et donaré exemples. Dius:
- Hi ha res de nou? (pregunta)
- No hi ha res de nou. (negació)
- No sé si hi ha res. (dubte)
- Si vols res, ho dius. (condició)

Així també:
- Hi ha ningú? - No hi ha ningú.
- Hi ha cap festa? - No hi ha cap festa.
- Hi ha estat mai? - No hi ha estat mai.
- Hi havia gaire gent? - No hi havia gaire gent.
- T'agrada gens? - No m'agrada gens.
Es ben fàcil.

Aina - Però per què em contes això?

Bep - Ho dic perquè de cada vegada més sovint hi ha escriptors peninsulars i locutors de televisió que empren formes com;
- Hi ha alguna cosa? o - Hi ha quelcom?
- Hi ha algú?
- Hi havia alguna festa?
etc...

Es passen a un sistema gramatical que no és del tot nostre.

Aina - Es que el català no l'estudien bé.

Bep - En el cas de res, que vol dir cosa en llatí, la forma catalana no res és igual que l'anglesa nothing, o sigui, no cosa. I república vol dir cosa pública que és el folkets ting (parlament) escandinau.

Aina - Que en saps de coses...

Bep - Es que m'impacienta veure que facin mal ús del meu idioma la gent que haurien de funcionar com a models lingüístics.

Aina - Et comprenc...

CATALUNYA VOL COMITÈ OLÍMPIC PROPI

Des de fa un parell d'anys a Catalunya es treballa per a formar un Comitè Olímpic Català. Això no és una cosa nova, doncs l'any 1921, quan encara no hi havia cap Comitè Olímpic Espanyol, a Barcelona ja s'estava en camí de fer-ne un de català, ens explica Albert Bertrana durant una curta estada a Estocolm. Ell és un dels que el 1987 va prendre la iniciativa de crear l'ADOC, una associació amb l'objectiu de fundar el Comitè Olímpic Català.

Fa uns anys, Albert Bertrana, un enginyer de telecomunicacions interessat en l'esport, es va sorprendre en comprovar que Aruba, una illa de les Antilles que forma part d'Holanda i tan petita que la majoria de gent ni tan sols n'ha sentit parlar, tingués Comitè Olímpic propi. I que les Bermudes, Puerto Rico, les Illes Verges nordamericanes, igual que una bona colla d'altres països sense sobirania pròpia també tinguessin comitè olímpic i participessin a les Olimpíades pel seu compte.

La seva sorpresa encara va ésser més gran quan va descobrir que l'any 1921, quan ni tan sols existia el Comitè Olímpic Espanyol, ja s'havia fundat un Comitè Olímpic Català.

-Catalunya no solament tenia comitè olímpic propi l'any 1921, sinó que el 1922, abans que fos oficialment reconegut, ja va merèixer un premi del Comitè Olímpic Internacional per la tasca que havia fet en favor de l'olimpisme. Aquest premi, la Copa Olímpica, es dona als comitès que s'hagin destacat en la seva feina d'afavorir el moviment olímpic. Aquell any, es va considerar que Finlàndia i Noruega havien fet un treball molt estimable, però qui se'l

mereixia més era el Comitè Olímpic Català, diu Albert Bertrana.

COMITÈ OLÍMPIC DE CATALUNYA ADOC



Si bé el 40% dels atletes espanyols als Jocs Olímpics de Los Angeles i Seül eren de Catalunya i que ara tenim quatre campions mundials de motociclisme, diu Albert Bertrana, president de l'ADOC, que a l'estranger Catalunya és desconeguda al món de l'esport.

El cop d'estat del general Primo de Rivera l'any 1923 i la dictadura que seguí va significar la prohibició de les activitats del Comitè Olímpic Català (COC), que d'aquesta manera no va poder arribar a la fita més important: ésser reconegut oficialment pel COI, el Comitè Olímpic Internacional.

-Cal dir que el Comitè Olímpic Espanyol el van fundar a Barcelona l'any 1924 alguns dels que integraven el Comitè Olímpic Català -perquè no tots hi van voler participar. En conseqüència, van ésser catalans els que van fundar el Comitè Olímpic Espanyol perquè havien prohibit el comitè català. És a dir, van fer-ho per poder seguir anant a les olimpíades ells, continua explicant Albert Bertrana.

No és sorprenent que els que van prendre aquesta iniciativa fossin catalans. En aquella època a la resta de l'Estat Espanyol no hi havia pràcticament interès per l'esport. L'aristocràcia, que feia equitació i polo, ho considerava una cosa menor. I el poble no estava organitzat, a diferència del cas de Catalunya, on hi havia clubs i federacions.

Campions mundials, però desconeguts

-Els catalans hem treballat molt perquè l'Estat Espanyol sigui conegut al sector de l'esport, però simultàniament Catalunya ha desaparegut internacionalment del món esportiu. Enguany tenim quatre campions mundials de motociclisme, quatre!, i, en canvi a l'estranger ningú no sap que siguin catalans, diu el president de l'ADOC.

L'ADOC (Associació per a la Delegació Olímpica de Catalunya) és una associació de caràcter privat i popular que es va fundar a principis de l'any 1987 amb l'única finalitat de promoure la creació del Comitè Olímpic de Catalunya (COC). La idea es va anar divulgant i el 10 de gener d'enguany, una enquesta sobre el COC feta al famós programa de la TV3 *La vida en un xip* va donar com a resultat que un 80% de la gent n'era favorable.




-El COC ha demostrat ésser un projecte "amb potes", perquè ha avançat sol. El dia de Sant Jordi d'enguany, 10.000 persones es van manifestar pel COC al Passeig de Gràcia. Això és molta gent, tenint en compte que ara a Catalunya les manifestacions ja es consideren grans si apleguen tres o quatre mil persones, diu Albert Bertrana.

El mes de maig el projecte del COC ja havia rebut el suport de 30 clubs esportius catalans i de 32 entitats juvenils, de 175 ajuntaments, del Parlament de Catalunya, i de persones com ara l'abat de Montserrat, el cantant Lluís Llach, l'actor J. M. Flotats, i moltes altres personalitats del nostre país.

"El COI no reconeix estats, sinó territoris esportius"

-El president del Comitè Olímpic Internacional (COI), Joan Antoni Samaranch, ja va dir-ho a Madrid: "Nosaltres no reconeixem estats, reconeixem territoris esportius", cosa que allà va aixecar una mica de mala maror. Però es que els Jocs Olímpics són un afer d'estaments privats. I la Carta Olímpica ja precisa que no hi participen països ni estats, a diferència de la Copa del Món, que allà sí que els estats consideren que és una representació d'affers exteriors. En els Jocs Olímpics no, i la llei espanyola ho diu, explica Albert Bertrana.

En la qüestió de comitès olímpics el que val no és el que diguin els polítics, sinó el que diu la Carta Olímpica, que segueix l'esperit del Baró de Coubertin, l'impulsor dels Jocs Olímpics moderns i fundador del moviment olímpic internacional. Ell ja va dir que "el mapa polític del món i el mapa olímpic són dues coses diferents".

 <p>ASSOCIACIÓ PER A LA DELEGACIÓ OLÍMPICA DE CATALUNYA Tel. 93 - 219 21 01</p>	<p>CARNET D'ASSOCIAT</p> <p>Nom <u>RAMON</u></p> <p>Cognoms <u>BOHIGAS I GURGUI</u></p> <p>Comarca _____</p> <p>Núm. soci <u>1280</u></p> <p>El Secretari _____ El President _____</p> <p> </p>
---	---

L'ADOC (Travessera de Dalt, 109, 08024 Barcelona) és l'entitat impulsora del Comitè Olímpic Català. Ara ja té més de tres mil socis. La quota d'associat és de 3.000 ptes. anuals.

Per això mateix l'ADOC no vol de cap manera que la qüestió del Comitè Olímpic Català es polititzi, si bé se sap que quan a alguns ajuntaments catalans es va plantejar la proposta de donar suport al COC, els regidors d'alguns partits d'àmbit estatal van rebre la consigna de votar en contra. Malgrat això, en una colla de municipis en els que els partits exclusivament catalans estaven en minoria aquesta proposta va guanyar, fet que demostra l'interès general que hi ha, i la voluntat de no fer cas al dirigisme polític.

-Encara que al començament el Ministre espanyol d'esports ens deia que el COC "era una ximpleria" i que Ferrer Salat, un català que és un destacat membre del Comitè Olímpic Espanyol, afirmava que "no es donen les circumstàncies", nosaltres anem avançant, continua dient Albert Bertrana. De fet Ferrer Salat tenia raó: no es donaven les circumstàncies. No existia el comitè, no tenia federacions adherides a les federacions internacionals, que és un requisit imprescindible. La feina que ara s'ha de fer, dins de setmanes o mesos, és enviar sol·licituts d'ingrés a alguna federació internacional que vagi a celebrar el seu congrés. I en aquest congrés demanar l'adhesió de la catalana, després d'haver fet uns sondejors, que la catalana corresponent tingui certs elements forts de relació amb la internacional.

El temps molt just

Però quan li preguntem si no queda massa poc temps perquè Catalunya participi a les Olimpíades de Barcelona amb comitè i equip propi, el president de l'ADOC reconeix que el temps és molt just.

-Per descomptat que sí, perquè les federacions catalanes s'ho han pensat molt. Bé, no elles, sinó l'organisme que les administra, s'ho ha pensat molt, i han repetit i tornat a repetir assemblees per, al cap i a la fi, dir el mateix. Amb això s'han menjat sis mesos molt bons. Per anar bé la

sol·licitud de reconeixement al CIO hauria d'ésser tractada a Tokio el setembre del 1990. Això vol dir que ens queda menys d'un any. El dia 16 de setembre del 1990 comença la sessió al CIO a la capital japonesa. Pensem que llavors s'hi podrà presentar el dossier de Catalunya, si abans hi ha cinc federacions catalanes adherides a les seves homònimes internacionals, que són les condicions que demana el CIO. Tres d'olímpiques i dues de les que se'n diuen reconegudes. Des del 16 d'aquest mes que estem comptant enrera. A totes les cartes de l'ADOC pensem fer-hi un calendari i incloure-hi una campanya de popularització, titulada "Tenim els dies comptats". També farem un sondeig per veure si podem fer una gran manifestació l'onze de setembre del 1990. Faltaran cinc dies per a la reunió del CIO. I com sabeu a Catalunya hi ha molta nostàlgia de la gran manifestació de l'onze de setembre del 1977. Es tracta de tornar a fer un milió de persones, assenyala Albert Bertrana.



Els països que tenen més d'un comitè olímpic són una colla. Els Estats Units, per exemple, en té cinc! Això permet, d'altra banda, presentar més atletes a les olimpíades que els països que només tenen un comitè. Aquest argument també l'esgrimeix l'ADOC per remarcar els avantatges pràctics que suposa la fundació del Comitè Olímpic Català.

RAMON BOHIGAS

Barcelona har man länge talat om att flytta järnvägen för att knyta an staden till havet. Det är kanske så att man nu gör det som hade dröjt till långt in på 2 000-talet om det inte varit OS i staden.

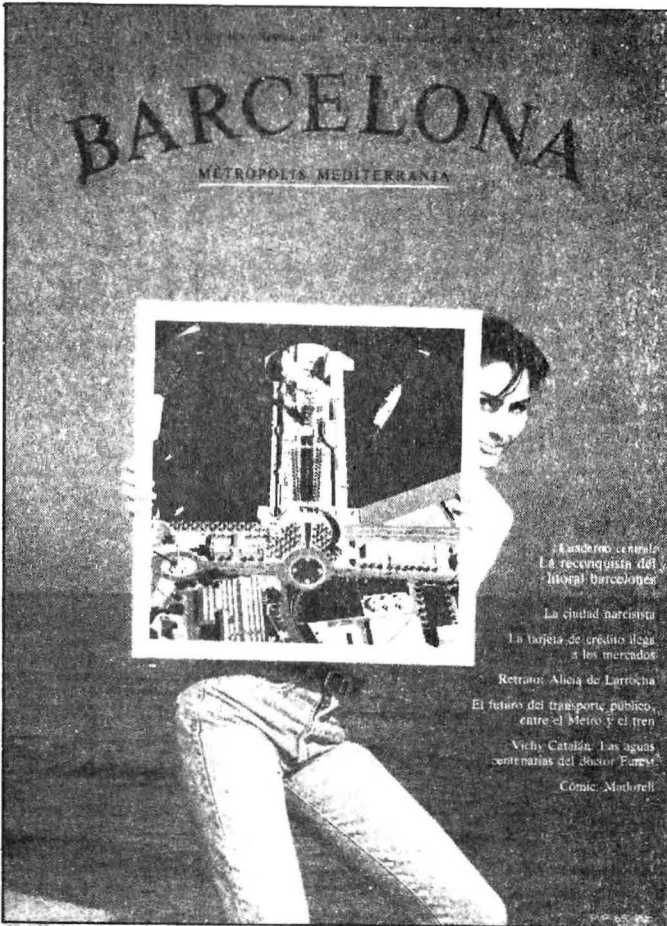
— Visst är det en jobbig tid för invånarna nu när allt ska göras på så kort tid, men Barcelonas sjöside var ruggigt förut och efter OS kommer folk som bor där att ha en mycket vackrare stad, kommenterar Michele Verdier som är informationsdirektör i Internationella olympiska kommittén.

Hon påpekar att kostnaden för olympiska spel blir allt svårare att beräkna eftersom värmdationerna numera tar chansen att snygga upp hela städer i samband med OS. OS-presidenten Samaranch har all rätt att kalla sina spel "Världens största show".

Vi journalister som denna dag får se vad Barcelona så här långt har presterat inser att det återstår ett ofantligt arbete. Och som alltid hörs ropen om katastrofala förseningar. Det gäller nu inte olympiabyn, men mycket annat. En helt ny motorväg byggs i en ring runt staden för att få bukt med trafiklandet. Det ska bara ta en kvart från olympiabyn via tunnelar till det berömda berget Montjuïc med olympiastadion söder om centrum. Den nya ringvägen ska också ta hand om trafikströmmen från den utbyggda flygplatsen.

— Den södra delen av vägen måste påbörjas omedelbart. Där måste de plocka fram pengar direkt, påpekar Gunnar Ericsson, som för Internationella olympiska kommitténs räkning håller ett öga på händelseutvecklingen i Barcelona.

Problemet är att det finns tre olika intressenter i projektet: staden Barcelona, regionen och landet. Det är regionala val i dagarna och först efter detta hoppas Gunnar Ericsson på att det kan handa något. För självklart handlar OS också om politik. Inte minst i Barcelona där katalanska separatister slåss för allt större självständighet för Katalonien. Det finns till och med en grupp som jobbar för att Katalonien ska få ställa upp i OS 1992 under egen flagga i stället för den spanska.



Omslaget på tidskriften visar upp det nya fräscha Barcelona. Flickan på bilden står vid havet och håller upp en bild med ritningen av den nya eleganta hamnen intill statyn av Columbus nedanför Las Ramblas.

Demonstrationer

— Vi vill inte vara en bollvägg för politiska utvecklingar. Vi vill inte se några politiska demonstrationer i samband med OS. Här har vi onekligen ett problem, se bara på vad som händer under världscupen i friidrott, säger Gunnar Ericsson, som här talat för den olympiska rörelsen.

Han var på plats under "OS-gentrep" i början av sep-

tember och fick med egna ögon se demonstrationer för ett fritt Katalonien i samband med olympiastadions invigning då världscupen i friidrott avgjordes. För OS-presidenten Samaranch är detta ett mycket känsligt problem eftersom han själv är född i Kataloniens huvudstad Barcelona.

Det har alltid pågått en bitter dragkamp mellan den spanska huvudstaden Madrid och Barcelona. När Barcelona nu blev olympisk värdstad så får centralmakten i Madrid skjuta till

pengar för att göra OS till det reklamjippo det numera är. För Barcelona betyder det att staden står i centrum för världens uppmärksamhet — och för många invånare tas det som ytterligare ett bevis på att Barcelona är mer än bara en stad i Spanien. Det nya granna Barcelona öppnar inte bara staden för Medelhavet utan också för övriga Europa när EG (Europeiska gemenskapen) blir en enhetlig marknad OS-året 1992. Barcelona kommer alltså längre från Madrid. □

Estadío central
La reconquista del
litoral barcelonés
La ciudad noreste
La tarjeta de crédito llega
a los mercados
Retrato: Alicia de Larrocha
El futuro del transporte público,
entre el Metro y el tren
Vichy, Cataluña: Las aguas
centenarias del doctor Ferrer
Còmic: Madohorell

El president obre un seminari d'experts nord-europeus sobre la integració comunitària

Pujol exhorta els països nòrdics a seguir de prop la nova Europa emergent del 1993

Afirma que el sud i el Mediterrani ja no són una àrea decadent

M.A. Violan

BARCELONA — El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va exhortar ahir els països del nord d'Europa a seguir de prop l'evolució de l'Europa comunitària dels dotze que ha de culminar el 1993 amb l'establiment d'un Mercat Únic. Pujol va dir que la Comunitat Europea "és un èxit i una gran expectativa, té un pes creixent i és el primer mercat del món format per 320 milions de consumidors d'alt nivell."

Pujol va pronunciar aquestes paraules en l'acte d'inauguració del seminari "Els països nòrdics davant la integració europea, que va començar ahir al Palau de la Generalitat. El seminari, que acabarà avui, l'organitza el Patronat Català Pro Europa i les ambixades dels països nòrdics: Suècia, Noruega, Dinamarca, Finlàndia i Islàndia. Experts nord-europeus analitzen al seminari el futur de les relacions entre els seus països i la Comunitat Europea en el context de l'Europa de l'Est que es desintegra. Només Dina-

marca és actualment membre de la CE.

Pujol va dir que els països nord-europeus no membres de la CE han de definir "com ser a la CE sense ser-hi" (com cooperar estretament sense pertànyer-hi) i va afirmar que els models polítics i socials nord-europeus continuen vigents, però que altres models continentals també han demostrat que funcionen. Pujol va remarcar que el sud d'Europa i el Mediterrani nord-occidental especialment ja no són una àrea decadent sinó emergent. El president va oferir el suport de la Generalitat, dintre de les seves possibilitats competencials, a qualsevol iniciativa nord-europea d'adherir-se a l'Europa comunitària.

El nord també existeix

Lluís Foix, director adjunt de *La Vanguardia*, va glossar els punts de coincidència entre Catalunya, com a país petit però obert a l'exterior, i les

societats nòrdiques, que gaudeixen d'un elevat nivell cultural i d'una gran projecció internacional.

Durant la sessió de tarda del seminari, Matti Klinge, catedràtic d'història de les idees de la Universitat d'Hèlsinki, va exposar una ponència sobre la constitució històrica de la identitat nacional nòrdica. Klinge va remarcar que aquesta àrea geogràfica d'influència luterana pertany històricament a l'àmbit cultural jueu-cristià. "Som cristians en tradició, legislació i percepció", va dir. El catedràtic va reivindicar la llatinitat del nord, va glossar les virtuts nòrdiques (senzillesa, eficiència i modestia), es va lamentar de la falta de grans pensadors nòrdics contemporanis per acabar dient "ens convé tornar a ser romans".

Gilfy Gislason, catedràtic d'Economia d'Islàndia, va explicar els instruments actuals de cooperació internòrdica, entre els quals el Consell Nòrdic i un mercat interior propi.



Jordi Pujol conversant amb l'ambaixador de Finlàndia a Madrid, Heiki Kahls, i l'eurodiputat Carles Gasóliba. A la dreta, Jörgen Tranberg, director de relacions amb la CEE de l'oficina del secretari del consell de ministres nòrdics. Molts representants del cos consular acreditat a Barcelona van ser presents en la inauguració del seminari al saló Torres Garcia del Palau de la Generalitat.

El Palau de la Generalitat s'ha convertit en els últims dies en un centre de múltiples projeccions exteriors de Catalunya en sessió continua i amb objectius

Sessió contínua amb projeccions d'alta definició

Miquel Àngel Violan

La marató va començar amb dues trobades de projecció regional organitzades des del Palau: la reunió de les regions europees frontereres i la de les quatre regions motors d'Europa (Catalunya, Llombardia, Roine-Alps i Baden-Württemberg). Aquest selecte i dinàmic lobby regional ha aprovat compartir les seves oficines a l'exterior i projectar-se cap a l'Est d'Europa i l'emergent sud-est asiàtic (Singa-

pur i el Japó). Simultàniament l'Institut Català d'Estudis Mediterranis s'ha presentat en societat amb un simposi sobre els moviments humans en el Mediterrani occidental, una de les grans qüestions europees.

El Patronat Català Pro Europa ha editat amb motiu del seminari sobre el nord d'Europa un dossier informatiu, coordinat per Pau Puig, que, en documentada síntesi, exposa els principals trets de les societats nòrdiques.

La projecció exterior catalana és, doncs, multidireccional, com correspon a un final de segle efervescent.

pur i el Japó). Simultàniament l'Institut Català d'Estudis Mediterranis s'ha presentat en societat amb un simposi sobre els moviments humans en el Mediterrani occidental, una de les grans qüestions europees.

S'ARENAL DE MALLORCA, 1 DE MAIG DE 1989

avui divendres
10 de novembre de 1989

IC s'estrenarà al Congrés amb una proposta contra Vandellòs I

AVUI

BARCELONA — Iniciativa per Catalunya estrenarà les seves activitats al Congrés amb una proposta sobre el desmantellament de la central nuclear Vandellòs I i una altra sobre l'equiparació de les pensions. Els diputats i el senador electes de la federació es van reunir ahir amb el president d'IC, Rafael Ribó, per estudiar la línia d'actuació a les Corts generals. A la reunió es va acordar que el reglament del nou grup parlamentari reflecteixi la personalitat pròpia d'Iniciativa dins el conjunt d'Izquierda Unida. Ramon Espasa, que repeteix escó, va ser nomenat portaveu d'Iniciativa al Congrés i portaveu adjunt del grup IU-IC.

Pel que fa al Senat, els parlamentaris d'IC van reiterar la necessitat de sumar esforços entre les forces parlamentàries catalanes al Senat per aconseguir que aquesta Cambra es reformi fins convertir-se en un autèntic fòrum territorial. Amb referència a la proposta que va fer CiU al PSC per actuar junts al Senat, IC subratlla "l'existència d'altres senadors catalans al marge d'aquestes dues forces".

La comissió de Cultura del Parlament Europeu aprova l'oficialitat del català

La comissió de cultura, educació i joventut del Parlament Europeu va aprovar ahir a Brussel·les la declaració del català com a llengua oficial de les institucions europees. Aquest és un pas important per aconseguir el reconeixement dels òrgans dirigents de la CE.

En la proposta, presentada per l'eurodiputat socialista Xavier Rubert de Ventós al setembre del 88, es demanava la publicació en català del Tractat de Roma, així com els tractats d'Adhesió i de l'Acta Única, els textos de les institucions europees i l'ús del català en reunions i cerimònies fetes a Catalunya i en els documents de la comissió que es difonguin en aquest territori. La CE haurà de donar subvencions per a l'aprenentatge de la llengua.

L'ús del català s'ha d'extendre a tots els sectors socials

La Crida a la solidaritat en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes ha plantejat, una altra vegada, la necessitat de fer una millor aplicació de la llei de normalització lingüística. Trenta-vuit organitzacions s'han sumat al manifest de la Crida, on es recorden les mancances de la Llei de Normalització Lingüística i es demana que aquesta es dugui a terme fins a les seves darreres conseqüències.

Entre les adhesions al manifest de la Crida destaca una absència: la del PSOE que, segons Tomeu Mari, portaveu de la Crida, «havia compromès la seva signatura, mitjançant Josep Moll. A través del telèfon, i donant excuses de caràcter tècnic, negaren aquest fet. Amb això es veu que el PSOE no desitja la normalització».

L'ou com balla

El Dramaten

El Festival de Tardor de Barcelona ens ha permès de nou gaudir amb el gran art dels actors del Dramaten. El Dramaten (Kungliga Dramatiska Teatern), és el Teatre Reial suec, amb seu a Estocolm. El va fundar el rei Gustau III el 1778, a imatge i semblança de la Comédie Française, amb l'obligació d'estrenar exclusivament textos en llengua sueca.

Amb el pas dels anys, aquell Teatre Reial, finançat inicialment pel mateix monarca, que exercia un vertader monopoli sobre l'escena teatral sueca, va anar democratitzant-se, molt lentament. S'hi van estrenar traduccions d'obres estrangeres i el 1809 va rebre una subvenció del Parlament suec. El 1881, el Dramaten va estrenar per primera vegada una obra de Strindberg, la primera que el mestre estrenava amb el seu propi nom: *Mestre Olof*. A partir d'aquell moment els noms de Strindberg i del Dramaten quedaran estretament units (presenciar una posada es escena —si és possible firmada per Bergman— de *La senyoreta Júlia* o *El somni* en el Dramaten és una cosa que un aficionat difícilment pot oblidar). I si Strindberg és el gran director nacional del Dramaten, Eugene O'Neill és, sens dubte, el gran autor estranger (pare del modern teatre nord-americà; primi Nobel de Literatura el 1936) d'aquell teatre. *El llarg camí de dia cap a la nit*, l'obra definitiva, diuen, d'O'Neill, obra autobiogràfica, es va estrenar —estrena mundial— en el Dramaten, el 1956, tres anys després de la mort del seu autor.

I és precisament amb aquesta obra d'O'Neill amb la qual el Dramaten ha realitzat la seva segona visita a Barcelona (la primera la va fer amb *El rei Lear*, arran del Congrés Internacional de Teatre). Un O'Neill amb direcció d'Ingmar Bergman (el mateix director de Lear) i amb uns intèrprets entre els quals es compten ni més ni menys que Bibi Andersson, Jar Kulle (el protagonista de l'esmentat Lear) i Peter Stormare (el Jean de *La senyoreta Júlia* que vam veure a Madrid, dirigida per Bergman, i intèrpret també del recent i polèmic *Hamlet*, també dirigit per Bergman).

A pesar de les quasi quatre hores que dura la versió que el Dramaten va oferir de l'obra d'O'Neill, a pesar de l'idioma suec (se'n va facilitar una traducció simultània al català); a pesar de l'escassa publicitat, jo estava convençut que al Romea no cabria una agulla. Doncs no, van quedar per vendre un munt de localitats (parlo del dia de l'estrena). I es veien a 1.300 pessetes, quantitat que en funció de la relació qualitat/preu és un regal.

Vaig qualificar el Festival de Tardor (amb l'absència dels grups catalans i la compra d'espectacles de Lavelli, Bergman, Chéreau, Langhoff, més la insulsa *Srafina!* i cinc creacions que ens arriben de Txecoslovàquia), de Festival de Tardor de/per a nous rics. Ara, després de l'estrena del Dramaten —cinc intèrprets genials i un decorat amb quatre cadires i un butacó—, caldria matisar: un Festival de Tardor de/per a nous rics on no van ni els pobres. □



Joan de Sagarra

EL TEMPS / 16 OCTUBRE 1989

Ciència i medi ambient

L'EMPRESA DÓNA GRAN IMPORTÀNCIA A LA RECERCA PUNTA

Pharmacia s'instal·la a Catalunya

La firma Pharmacia ha inaugurat la seva sucursal de Sant Cugat del Vallès. Al mateix temps, organitza, junt amb el Museu de la Ciència de Barcelona, una exposició per donar a conèixer les bases de la nova biologia.

Xavier Duran

Pharmacia una de les empreses més importants del món en el camp de la biotecnologia i la farmàcia, ha inaugurat les seves instal·lacions a Catalunya, concretament a Sant Cugat del Vallès. La presència dels Reis de Suècia en l'acte demostra l'interès d'aquesta companyia, amb seu a Upsala, per donar ressò a la seva implantació al nostre país.

Pharmacia dedica un esforç notable a la recerca. L'any passat va invertir en R&D —Recerca i Desenvolupament— 20.640 milions de pessetes i 1.664 dels 9.705 treballadors que Pharmacia té a tot el món, es dediquen a R&D. El 1988 les vendes totals de la companyia superaren els 120.000 milions de pessetes.

Aquest interès en la recerca pot incidir favorablement en la formació de nous especialistes. L'empresa està situada no gaire lluny de la Universitat Autònoma i té previst organitzar cursos de formació, bàsicament per a metges, farmacèutics i biòlegs. Un dels primers serà el de cirurgia oftalmològica experimental.

Pharmacia té quatre divisions: biotecnologia, terapèutica, diagnòstica i oftalmologia. En aquesta darrera, per exemple, es treballa en substàncies utilitzades en cirurgia ocular, i també comercialitza lents intraoculars que substitueixen les lents naturals en pacients que pateixen cataractes. Es tracta d'un mercat important, perquè dels aproximadament tres milions d'operacions oculars fetes a tot el món anualment, la majoria són de cataractes.

Però el camp més destacable és el de la biotecnologia. Pharmacia fabrica instruments i productes químics per a la recerca i, al mateix temps, productes biotecnològics que poden ser utilitzats en alimentació, farmàcia o agricultura. Pharmacia proporciona productes que permeten sintetitzar,

analitzar o purificar proteïnes i altres molècules biològiques.

Pharmacia també fabrica diversos sistemes de diagnòstic, com ara un per a les al·lèrgies. La recerca en el camp immunològic ha permès trobar equips de diagnòstic per a malalties com el càncer.

Exposició en el Museu

L'avanç en els coneixements de biologia molecular ha començat a donar fruits en el que s'anomena *nova biologia*. Per divulgar les noves tècniques i les seves possibilitats, Pharmacia i el Museu de la Ciència de Barcelona, de la Fundació Caixa de Pensions, han organitzat l'exposició «Eines vitals: cap a una nova biologia».

L'exposició, que es podrà contemplar en el Museu i després anirà a diverses ciutats d'Europa, està estructurada en nou àmbits. En el primer es mostraran al públic imatges microscò-

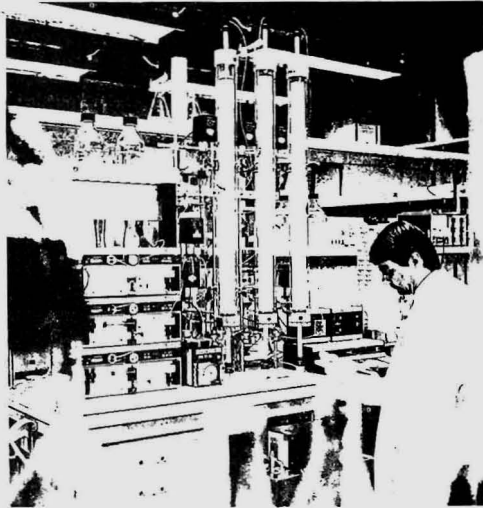
piques de microorganismes, com virus i bacteris, que provoquen diverses malalties. També s'hi podran observar les armes de l'organisme per lluitar contra ells: els anticossos.

Per tal que el visitant vegi el mecanisme d'acció dels anticossos, hi haurà models tridimensionals, els quals mostraran de quina manera els anticossos s'uneixen específicament en uns punts als antígens, les substàncies estranyes que provoquen l'aparició d'anticossos.

Aquests mecanismes es poden observar més detalladament en el segon àmbit, en el qual es ressalta la complexitat del sistema immunitari, capaç de reconèixer i d'actuar específicament contra més d'un milió de substàncies.

Altres àmbits es refereixen als principis en què es basen les vacunes, els mecanismes de les al·lèrgies, les infeccions —especialment la sida—, el càncer, els transplantaments —amb el problema del rebuig—, i els objectius més importants de l'actual recerca en immunologia.

D'aquesta manera, el públic pot tenir una visió didàctica de les recerques que van bastint la medicina del futur. □



Laboratoris de Pharmacia.

THE ANGLO-CATALAN SOCIETY OCCASIONAL PUBLICATIONS

No.6 in this collection, (parallel text edition of Salvador Espriu's *Primera història d'Esther*, English version by Philip Poleck, introduction by Antoni Turull) will be published in May 1989. Published price will be £5.00.

It will be available to Members of the Anglo-Catalan Society at £4 per copy (plus £1 p & p) until September 1989.

Also available are No.3 (David Mackay, *Modern Architecture in Barcelona*), No.4 (Forty Modern Catalan Poems, Homage to Joan Gili) at £4 per copy, and No.5 (Irene & Yates, *Alexandre de Riquer*) at £5 per copy.

Please use this order form:

To Dr. A. Yates, Department of Hispanic Studies,
The University, SHEFFIELD S10 2TN.

Please send me

- copies of Primera història d'Esther (AC SOP VI) £4
- copies of Alexandre de Riquer (AC SOP V) £5
- copies of Modern Architecture in Barcelona (AC SOP III) £4
- copies of Forty Modern Catalan Poems (AC SOP IV) £4

Please add £1 (p & p) for single volumes - 50p per vol. for multiples. Cheques payable to the Anglo-Catalan Society.

Name

Address

Cheque enclosed for £

THE ANGLO-CATALAN SOCIETY
OCCASIONAL PUBLICATIONS

No. 6

Salvador Espriu

PRIMERA HISTÒRIA D'ESTHER



English Version

THE STORY OF ESTHER

by

Philip Poleck

1989



© 1988 COOB'92. S.A. TM



Barcelona'92